

1918–1919 // Вісті Комбатанта. URL: <http://komb-a-ingwar.blogspot.com/2013/05/1918–1919.html>. (дата звернення: 01.02.2018). 6. Щербяк Ю. А. Опікунська діяльність Греко-католицької церкви кінця XIX ст.–1939 р. // Педагогічний альманах. 2014. Випуск 21. С. 253–261. 7. Центральний державний історичний архів України, м. Львів. Ф. 462. Оп. 1. Спр. 1. 41 арк. 8. Там само. Спр. 3. 68 арк. 9. Там само. Спр. 8. 10 арк. 10. Там само. Спр. 9. 11 арк.

References

1. Bezhuk O.M. Rol tserkvy i hromadskykh instytutsii u spravi opiky ditmy v Halychyni na pochatku XX stolittia [The role of the church and public institutions for the care of children in Galicia at the beginning of the twentieth century]. Naukovyi visnyk LNUVMBT im. S.Z. Hzytskoho. T. 13. № 3 (49). 2011. S. 32–37. 2. Hlovatskyi I.Iu. Rol kolehii oborontsiv v orhanizatsii pravovoho zakhystu politychnykh viazniv u politychnykh sudovykh protsesakh u Skhidnii Halychyni (1918–1926 rr.) [The role of the defense board in organizing the legal protection of political prisoners in political trials in Eastern Galicia (1918–1926)]. Visnyk Khmelnytskoho rehionalnoho upravlinnia ta prava. Khmelnytskyi, 2003. № 2 (6). S. 21–27. 3. Pyrtei P. S. Slovnyk Lemkivskoi Hovirky. Materialy dlia slovnyka [Dictionary of Lemko's Dialogue. Materials for the dictionary]. 1986. 461 s. URL: https://chtyvo.org.ua/%2FPyrtei_Petro%2FSlovnyk_lemkivskoi_hovirky_Materialy_dlia_slovnyka.pdf. 4. Slovnyk ukraainskoi movy [Dictionary of the Ukrainian language]: v 11 tomakh. T. 4. 1973. 840 s. 5. Fedak-Sheparovych O. Ukrainskyi Chervonyi Khrest u Lvovi 1918–1919 [The Ukrainian Red Cross in Lviv, 1918–1919]. Visti Kombatanta. URL: <http://komb-a-ingwar.blogspot.com/2013/05/1918–1919.html>. 6. Shcherbiak Yu. A. Opikunska diialnist Hreko-katolytskoi tserkvy kintsia XIX st.–1939 r. [The trusteeship of the Greek Catholic Church at the end of the nineteenth century – 1939]. Pedahohichnyi almanakh. 2014. Vypusk 21. S. 253–261. 7. Tsentralnyi derzhavnyi istorychnyi arkhiv Ukraine u m. Lvovi. F. 462. Op. 1. Spr. 1. 41 ark. 8. Ibid. Spr. 3. 68 ark. 9. Ibid. Spr. 8. 10 ark. 10. Ibid. Spr. 9. 11 ark.

Olena Lugova

THE ADMINISTRATIVE AND MANAGEMENT STRUCTURE OF THE UKRAINIAN CITIZEN COMMITTEE

The article is highlighted of the administrative structure of the Ukrainian Citizen committee. The basic principles of cooperation are outlined between district and local committees and UCC in Lviv. The definitive principles of the organization and activity UCC became apolitical and helping Ukrainians. Administrative and management structure and organizational principles of the activity of UCC provided the opportunity to make the right decisions and rational use of the resources.

Key words: Eastern Galichina, the Ukrainian Citizen committee, statute, structure, section.

УДК 94(477) «1920/1939»

Роман Мельник, Віра Мельник

УКРАЇНСЬКА ВІЙСЬКОВО-ТЕОРЕТИЧНА ДУМКА: ПЕРСПЕКТИВИ ПРОДОВЖЕННЯ БОРОТЬБИ ЗА УКРАЇНСЬКУ ДЕРЖАВНІСТЬ (20–30 РР. ХХ СТ.)

У статті розглянуто теоретичні проблеми, пов’язані із майбутнім збройним конфліктом та участі в ньому українського народу в науково-теоретичних і мемуарно-аналітичних працях військових дослідників міжвоєнної доби. Показано основні концептуальні підходи військових теоретиків щодо методів проектування воєнної доктрини з виділенням основних етапів, форм збройних сил та з’ясування головних її складових, які визначали характер майбутньої боротьби.

Ключові слова: військово-теоретична думка, військова доктрина, військова еміграція, УНР.

Процес розбудови та реформування Збройних Сил України на сучасному етапі їх розвитку закономірно викликає інтерес до вивчення вітчизняного історичного досвіду, пошуку певних аналогій, які можна було б використати для вирішення актуальних проблем. Це стосується й такого важливого аспекту, як формування військово-теоретичної думки, що є одним із найважливіших компонентів на шляху проектування воєнної доктрини держави.

Вітчизняний і світовий історичний досвід переконливо засвідчують, що гарантувати безпеку країни може лише добре вишколене й озброєне національне військо. Сьогодні на порядку денного в нашій державі стоїть необхідність вироблення нових підходів до військового будівництва, які мають увібрати у себе всі найкращі та найперспективніші досягнення військової думки. Разом із тим, формування національних збройних сил не може відбуватися без урахування минулого, зокрема й власного досвіду будівництва українського війська.

Збройна боротьба українського народу за державність у першій половині ХХ ст. висунула з народних низів та середовища національної свідомості еліти талановитих військово-політичних

діячів, яких революційна хвиля поставила в епіцентр битв за незалежність та соборність України. Однак комуністичний тоталітарний режим доклав чимало зусиль, щоб спотворити образ борців за самостійну незалежну Україну. Радянська історіографія, ігноруючи аспекти національного державотворення, розглядала революційні процеси в Україні, як складову більшовицького перевороту в Росії, а національно-державні утворення – Центральну Раду, Гетьманат і Директорію УНР визначала, як «контрреволюційні та антинародні режими».

Новий етап у розвитку національної історіографії співпав з політикою «перебудови» в СРСР та проголошенням у 1991 р. незалежності України. Для істориків відкрилася можливість працювати із недоступними раніше архівними документами. Серед праць українських істориків новітньої доби виділяються праці Л. Дещинського [1], М. Литвина [2], С. Литвина [3], В. Голубка [4], В. Сідака [5]. Історіографія національно-визвольних змагань ґрутовно узагальнена у двотомній праці В. Солдатенка «Українська революція. Концепція та історіографія» [6]. Науково-історична та видавничча діяльність української еміграції стала також об'єктом досліджень представників сучасності, зокрема, О. Колянчука [7], О. Фуртеса [8] та ін. У цілому загальний історіографічний огляд засвідчив, що проблема майбутнього збройного конфлікту в українській військово-теоретичній думці в міжвоєнні роки не була об'єктом самостійного дослідження і не отримала системного відображення в історіографії.

У цій роботі зробимо спробу розглянути основні концептуальні підходи військових теоретиків, щодо проблеми, пов'язаної із майбутнім збройним конфліктом та участі у ньому українського народу в науково-теоретичних і мемуарно-аналітичних працях міжвоєнної доби.

Справжнім національним феноменом, став той факт, що після декількох років визвольних змагань, розрізнені, змучені духовно й фізично, залишки армії Української Народної Республіки (далі – УНР) та Західної Української Народної Республіки, викинуті за межі Батьківщини, у надзвичайно складних умовах інтернування, плідно працювали над розробкою планів відновлення боротьби і повернення на рідні терени.

Характерною особливістю нової хвилі української еміграції був відступ армії УНР на чолі з урядом С. Петлюри до Польщі і частково Румунії, а Української Галицької армії – до Чехословаччини, з перспективою продовжити збройну боротьбу після вимушеної перерви. У кількарічному інтернуванні військовики напрацювали поважний пласт військової літератури, яка дала могутній поштовх розвитку українській військово-історичній науці. Так, у 20–30-х рр. ХХ ст. були організовані спеціальні наукові установи, які працювали над її розробкою, видавали окремі монографічні роботи, статті, збірники документів, спеціальні військово-історичні журнали [9, с. 5].

Однією із найактуальніших тем, які порушувалися у науковій військово-теоретичній літературі в міжвоєнний період, була проблематика, пов'язана зі стратегічними планами відновлення боротьби за державну незалежність. Завдяки високому інтелектуальному потенціалу, її наукові сили зробили вагомий внесок в історіографію національно-визвольної боротьби ХХ ст. Значною заслугою українського закордоння була робота над концептуальним теоретичним планом майбутнього збройного конфлікту та участі в ньому України.

Серед теоретиків міжвоєнного періоду, які зверталися до цієї тематики потрібно виокремити такі неоднозначні постаті української історії, як С. Петлюра, В. Петрів, М. Капустянський, В. Сальський, Т. Омельченко. Їхні наукові та публіцистичні праці визначили тенденційний розвиток воєнно-теоретичної думки ХХ ст. взагалі й міжвоєнної доби зокрема.

Чільне місце серед лідерів української національної революції 1917–1921 рр., без сумніву, належить С. Петлюрі. З його іменем пов'язані як відродження української військової традиції, так і створення національної воєнної доктрини. Виділяючи три етапи діяльності С. Петлюри, власне третій (1921–1926 рр.) – еміграційний, пов'язаний із глибоким теоретичним аналізом досвіду військового будівництва в Україні. Теоретико-аналітичні праці С. Петлюри періоду еміграції пронизані піклуванням про відновлення збройної боротьби і побудови боєздатного національно-патріотичного війська. На його думку, рівень національної свідомості і морально-політичний стан української армії визначала історична пам'ять. Він стверджував: «Виховуючи національну армію в дусі любові до батьківщини і самопожертви для неї, не зможемо цього завдання доконати, коли не дамо ясного образу минулої воєнної боротьби українського народу» [10, с. 300–301].

Розглядаючи питання розробки планів щодо майбутніх збройних конфліктів, Головний Отаман виділяв блок засад, на які пропонував звернути увагу: по-перше, визначити основні етапи і формування збройних сил; по-друге, з'ясувати головні складові частини воєнної доктрини; потретє, визначити характер майбутньої боротьби. Виділяючи проблему підготовки народних мас до продовження боротьби за визволення України, С. Петлюра вказав на відмінність сучасних воєн і локальних конфліктів новітньої доби. «Давно минули часи, коли війну провадили тільки фахові зборища людей, належно для цього вишколені. Сучасні війни, як і майбутні, – підкреслював він, – це війни народів, де фізично беруть участь мільйони воюючих мас, де кадрові армії кілька кратно

збільшуються шляхом мобілізації і де єдність не лише технічно-військового вишколення, а й єдність «воєнного духу» зарані передбачаються, як передумова перемоги» [10, с. 294].

Отже, зростає значення виховання нових поколінь нації на історичних традиціях українського народу. «Ті, хто морально відповідають за якість і силу впливу української військової думки на громадянство, ніколи не повинні забути ваги «воєнного духа» на долю нації» [10, с. 294–295]. Як одне із найважливіших завдань української військової літератури, у тому числі й емігрантських істориків і дослідників доленоносних подій Української революції, С. Петлюра визначав «плекання військових чеснот в народі, як – от: хоробрість, завзяття, витривалість, почуття національної чести і самоповаги, самопожертва... Все це, повинно знайти своїх авторитетів і дослідників: все це теми, що спеціально, що в українській літературі вимагають і ширших монографій і популярних підручників, і журнальних розвідок.., морально зобов'яже наших військових письменників до найбільш пильної уваги в цьому напрямку» [10, с. 288].

Не менш цікаві роздуми і пропозиції пов'язані із майбутнім збройним конфліктом напередодні Другої світової війни виклав у своїх науково-теоретичних дослідженнях М. Капустянський. Він одним із перших військовиків високого рангу усвідомлював важливість і необхідність уже в ході визвольних змагань почати глибокі дослідження епохальних подій в історії України, проаналізувати її здобутки і втрати.

У 1930-х рр. генерал спричинився до видання серії підручників «Військові знання», збірників «За збройну Україну» та «Війна і техніка». З-під його пера вийшли змістовні науково-історичні праці «Українська Збройна Сила і Українська національна революція», «Іспанська громадянська війна», доповнення до «Історії українського війська» та «Золоті ворота. Історія Січових Стрільців».

Генерал М. Капустянський, людина, яка глибоко усвідомлювала необхідність творення власних збройних сил для відновлення боротьби наголошував, що «...для поневоленої нації найважливішим завданням мусить бути здобуття і закріплення своєї самостійності та соборної держави. Здійснити це завдання можна тільки шляхом революції збройного виступу. А збройне вимагає ґрутовної підготовки» [11, с. 9–10].

Власне, такою підготовкою стала його праця над розробкою концепції побудови національних збройних сил. У воєнно-науковому журналі «За збройну Україну», який вийшов друком у 1938 р. теоретик опублікував статтю на тему «Українська воєнна доктрина», у якій подав свої роздуми щодо питання про напрямки розбудови національної армії. У цій статті автор визначає, якою повинна бути і на яких основах будуватися українська воєнна доктрина. На його думку, воєнна доктрина повинна стояти на рівні «...модерної штуки, себто оперувати сучасними воєнними поняттями», водночас вона повинна опиратися «а) на відповідній оцінці ваги та ролі складників українського воєнного потенціалу; б) на новітньому досвіді та науці останніх збройних конфліктів» [11, с. 9].

Водночас, теоретик окреме місце приділяє проблемі майбутніх збройних конфліктів, зауважуючи: «В майбутніх війнах змагатимуться в чотирьох сферах (на суші, в повітрі, на морі і під водою) не тільки величезні армії, а й цілі народи. Український народ повинен боротися за життя і смерть, за великі національно-державні ідеали. Тому – то тільки спільними зусиллями українського народу їх можливо буде реалізувати. Таким чином, це перший і найважливіший складник нашого воєнного потенціалу. Його слід покласти, як одну з головних підвалин української воєнної доктрини, яка повинна вказати способи організації національного наставлення та планового скерування енергії її чинів українських мас» [11, с. 10].

На такий аспект проблеми увагу також звертав В. Петрів. Маючи за плечима поважний стаж військової служби та воєн, він упродовж тривалого перебування в еміграції підготував значну кількість воєнно-наукових та мемуарно-аналітичних праць. Тому його розвідки потрібно сприймати не лише, як серйозні наукові праці вдумливого аналітика, але й досвідченого командира [12, с. 17].

Значний практичний досвід військовика та глибокі знання дали можливість В. Петріву підготувати широкомасштабну працю з теорії захисту нації. У тезах майбутніх викладів він накреслює основані аспекти, на які має звертати увагу в своїх лекціях перед слухачами Українського інституту громадознавства у Празі. Водночас наприкінці 20-х рр. ХХ ст. він замислюється над проблемою майбутніх збройних конфліктів. Починаючи науково-військову розвідку «До проблеми майбутніх світових збройних конфліктів» він, з перших же її рядків пояснює «чому могло українському національному емігрантові прийти під думку розробляти питання про можливий конфлікт, вузол якого лежить так далеко від його рідного поневоленого та розшматованого краю, а саме: на синіх водах Великого Тихого океану, в той час, коли його праця, мабуть, значно більше потрібна для розробки речей, елементарно необхідних тепер Українському народові, інтелігентні сили якого віками неволі та останніми фізичним знищеннем, проведеним культурною Польщею та некультурною Москвою, зведені до мінімуму» [13, арк. 1].

Кожен, хто досліджуватиме історичні обставини, під час яких відбудовуватиметься самостійність і державність поневолених націй, переконаний В. Петрів, «той побачить, що ця відбудова наступала здебільше в полум'ї війн і морі крові. Рідко коли бувало, що державність поневолених націй відбудовувалася тими з пануючих, які мали на меті використати нову державу в своїх інтересах для осягнення певної міжнародної рівноваги. Тому лише майбутній світовий збройний конфлікт чи як зусилля нації уникнути його може дати волю із державністю українському народу. А тому ми і мусимо, як усвідомити собі можливості виникнення нового міжнародного конфлікту, так і місто під час нього українського народу, як певної динамічної сили волі 40–мільйонного агрегату, галузі якого однаково відчуваючи і переживаючи однакові моральні здвиги, як то виявилися хоча б на конкретних випадках автокефального руху межи українцями в цілому світі, розкиданими більшими чи меншими групами по цілій земній кулі.

Усвідомивши собі місто, питому вагу сконсолідований волі нашого народу в участі можливих конфліктів, ми мусимо усталити собі ті компенсації для нашого народу, які він має право вимагати собі від зацікавлених у висновках конфліктних сторін, щоби тим унеможливити для окремих кволіх представників його спекуляцію, та дрібної розпродажі української крові і сил на міжнародному ринку» [13, арк. 2].

На відміну від свого колишнього професора в академії Генштабу М. Головіна, котрий оцінював усе з точки зору пануючої на території Росії московської нації, В. Петрів оцінив майбутні події «під кутом поневолених, зокрема українського народу, в ім'я законних інтересів якої і культурних прав, надбаних ним його історією, пішли сотні тисяч людей на смерть у боротьбі, знущанні концентраційних таборів смерті, в шеренгах яких як свідомий син землі Української» [13, арк. 2].

Український генерал В. Петрів у багатьох аспектах бачення майбутніх військових конфліктів не помилувався, що, зрештою, й підтвердили події Другої світової війни. Цікаво й те, що, аналізуючи перебіг військових операцій далеко за межами рідної землі, він у кожному вдалому маневрі чужих полководців намагався знайти щось подібне з історії українського військового мистецтва.

Не менш цікаві пропозиції, щодо відновлення і провадження збройної боротьби вносить В. Сальський. У статті «Головні підстави творення Армії УНР в минулому і майбутньому», він розмірковує над концептуальною проблемою того часу, а саме творення власної регулярної армії. Перебуваючи у важких умовах інтернування, він не покидав віри продовжити боротьбу за власну незалежну державу. Давши характеристику подіям, що передували творенню збройних сил, В. Сальський розмірковує над проблемою всесвітньої революції, до якої, як він зазначав, потрібно підготуватися. «Ми мусимо бути готовими не тільки допомогти цій революції матеріально – різними воєнними знаряддями, але кожен з нас особисто мусить бути готовий стати в тому революційному хаосі складовим елементом ядра національної регулярної армії» [14, с. 5].

Цілком солідарним із В. Сальським в цьому питанні сотник Т. Омельченко, який у статті «Майбутня війна і ми» зазначав, що «Міццю державною є військо. Отож, кожна держава, кожний народ, дбаючи про свої права, мусить найстаранніше дбати про власне військо. Дбати про це було вже завжди одним з найголовніших завдань кожної держави й кожного народу». При цьому, автор влучно зауважував «нашим обов'язком перед батьківщиною є найстаранніша, бодай теоретична військова підготовка. Що би потім коли прийде наш час такі теоретичні знання перевести у діло» [15, с. 19].

Отож, у перед часі майбутніх збройних конфліктів теоретичні питання воєнної доктрини були основними у воєнно-наукових дослідженнях військових дослідників. Перебуваючи на чужині, талановиті українські військовики забезпечили розроблення воєнної доктрини на випадок світової війни. Вони мали фахову військову освіту, пройшли через горнило визвольних змагань 1917–1921 рр., були знайомі із теоретичними студіями провідних військових теоретиків світу. Тому в своїх військово-історичних працях посилалися на національно-історичний досвід княжих часів, козаччини, визвольних змагань 1917–1921 рр.; зуміли вивчити наслідки локальних воєн у 30-х рр. ХХ ст. в Іспанії, на Далекому Сході і, очевидно, вони вбачали в майбутньому збройному конфлікті воєнну потугу, яка зуміє організувати українське громадянство на боротьбу за свободу та незалежність України.

Список використаних джерел

1. Децинський Л. Є. Із історії боротьби УНР проти більшовицької агресії (грудень 1917 – січень 1918 рр.): уроки і сучасність // Держава та армія. Вісник університету «Львівська політехніка». 1999. № 377. С. 3–10.
2. Литвин М. Українсько-польська війна 1918–1919 рр. Львів: Інститут українознавства НАНУ, 1998. 488 с. 3.
3. Литвин С. Симон Петлюра в 1917–1926 роках. Історіографія та джерела. Київ, 2000. 462 с. 4. Голубко В. Армія Української Народної Республіки. 1917–1918. Утворення та боротьба за державу. Львів: Кальварія, 1997. 288 с.
5. Сідак В. На шляху до воєнної доктрини (історичний нарис 1917–1920 рр.). К. 2001. 214 с. 6. Солдатенко В. Українська революція. Концепція та історіографія (1918–1920 рр.). К.: Просвіта, 1999. 507 с. 7. Колянчук О. Українська військова еміграція у Польщі 1920–1939. Львів, 2000. 274 с. 8. Фуртес О. Військово-історична

проблематика у працях української еміграції 1920–1939 рр. автореф. дис. канд. іст. наук. Спец.: 07.00.01 «Історія України». Львів, 2009. 20 с. 10. Петлюра С. Статті, листи, документи. Нью-Йорк: УВАН у США, 1958. Т. 3. 600 с. 11. Капустянський М. Українська воєнна доктрина // За збройну Україну. 1938. С. 9–10 12. Мельник Р. П. Проблема будівництва Збройних сил УНР у теоретичних розробках Всеолода Петрова // Всеукраїнський науковий журнал «Мандрівець». Вип. 4. 2010. С. 16–20. 13. Центральний державний архів вищих органів влади і управління України. Ф. 3947. Оп. 2. Спр. 143 14. Сальський В. Головні підстави творення Армії УНР в минулому і майбутньому // Табор. Каліш, 1926. Ч. 3. С. 3–6.15. Омельченко Т. Майбутня війна і ми // Табор. 1926. С. 34–56.

References

1. Deschynskyi L. Ye. Iz istorii borotby UNR proty bilshovytskoi ahresii (hruden 1917 – sichen 1918 rr.): uroky i suchasnist [From the history of the struggle of the UNR against the Bolshevik aggression (December 1917 – January 1918): lessons and modernity]. Derzhava ta armiya. Visnyk universytetu «Lvivska politehnika». 1999. № 377. S. 3–10.
2. Lytvyn M. Ukrainsko-pol'ska viina 1918–1919 rr. [Ukrainian-Polish War 1918–1919]. Lviv: Instytut ukraïnoznavstva NANU, 1998. 488 s. 3. Lytvyn S. Symon Petliura v 1917–1926 rokakh. Istoriohrafia ta dzhherela [Simon Petliura in 1917–1926. Historiography and sources]. Kyiv, 2000. 462 s. 4. Holubko V. ArmiiuaUkrainskoiNarodnoiRespubliky. 1917–1918. Utvorennia ta borotba za derzhavu [Army of the Ukrainian People's Republic. 1917–1918. Formation and struggle for the state]. Lviv: Kalvariia, 1997. 288 s. 5. Sidak V. Na shliakhu do voiennoi doktryny (istorychnyi narys 1917–1920 rr.) [On the Way to the Military Doctrine (Historical Sketch of 1917–1920)]. K. 2001. 214 s. 6. Soldatenko V. Ukrainska revoliutsia. Kontseptsia ta istoriohrafia (1918–1920 rr.) [Ukrainian Revolution. Concept and historiography (1918–1920)]. K.: Prosvita, 1999. 507 s. 7. Kolianchuk O. Ukrainska viiskova emihratsia u Polshchi 1920–1939 [Ukrainian military emigration in Poland 1920–1939]. Lviv, 2000. 274 s. 8. Furtes O. Viiskovo-istorychna problematyka u pratsiakh ukrainskoi emihratsii 1920–1939 rr. [Military-historical problems in the writings of Ukrainian emigration 1920–1939]. Avtoref. dys. na zdobutttia nauk.stupenniakand.ist.nauk. Lviv, 2009. 10. Petliura S. Statti, lysty, dokumenty [Articles, letters, documents]. Niu-York: UVAN u SShA, 1958. T.3. 600 s. 11. Kapustianskyi M. Ukrainska voienna doktryna [Ukrainian military doctrine]. Za zbroinu Ukrainu. 1938. S.9–10 12. Melnyk R.P. Problema budivnytstva Zbroinykh syl UNR u teoretychnykh rozrobkakh Vsevoloda Petriva [The problem of building the Armed Forces of the UPR in the theoretical developments of Vsevolod Petriv]. Vseukrainskyi naukovyi zhurnal «Mandrivets». Vyp. 4. Ternopil, 2010. S. 16–20. 13. Tsentralnyi derzhavnyi arkhiv vyshchykh orhaniv vlady i upravlinnia Ukrayny. F. 3947. Op.2. Spr.143 14. Salskyi V. Holovni pidstavy tvorennia Armii UNR v mynulomu i maibutnomu [The main reasons for the creation of the Army of the UNR in the past and the future]. Tabor. Kalish, 1926. Ch. 3. S. 3–6.15. Omelchenko T. Maibutnia viina i my [The future war and we]. Tabor. 1926. S.34–56.

Roman Melnyk, Vira Melnyk

UKRAINIAN MILITARY-THEORETICAL OPINION: PROSPECTS FOR THE CONTINUATION OF STRUGGLE FOR UKRAINIAN STATE (20–30 YEARS OF THE XX CENTURY)

The article deals with theoretical problems connected with the future armed conflict and the participation of the Ukrainian people in it in the scientific-theoretical and memoir analytical works of military researchers of the interwar era. The article deals with theoretical problems connected with the future armed conflict and participation of the Ukrainian people in the scientific-theoretical and memoir-analytical works of military researchers of the interwar period. The basic conceptual approaches of military theorists concerning methods of military doctrine designing, with the emphasis on the main stages, forms of armed forces, and the elucidation of the main components of the military doctrine, with the definite character of the future struggle, are shown.

Key words: military theoretical thought, military doctrine, military emigration, UNR.